

Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün:

29.11.2022

“Ne adil ne de makul sürede yargılanıyoruz”

Anayasa Mahkemesi’ne bireysel başvuruların dörtte üçü “adil yargılanma hakkı”na ilişkin. Mahkemenin 2012’den bu yana verdiği 30 binden fazla ihlal kararının %77’den fazlası adil yargılanma hakkı, %60’ından fazlası makul sürede yargılanma hakkı ile ilgili.

Anayasa Mahkemesi verileri ve açıklamaları ışığında Adalet Bakanlığı istatistiklerini değerlendiren Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün, “ne adil ne de makul sürede yargılanabiliyoruz” dedi. Raportörler de dahil kabul edilemez başvurular dışarda tutulduğunda, Anayasa Mahkemesi’de hâkim başına sadece 300 dosya düştüğünü belirten Av. Mehmet Gün, bu sayının Yargıtay’da 1.051, Danıştay’da 656, istinaf mahkemelerinde 708 ve ilk derece mahkemelerde 1.073 olduğuna dikkat çekti. Anayasa Mahkemesi Başkanı Zühtü Arslan’ın, bireysel başvuruların dörtte üçünün “adil yargılanma hakkı”na ilişkin olduğunu söylediğini hatırlatan Av. Gün, mahkemenin 2012’den bu yana verdiği 30 binden fazla ihlal kararının %77’den fazlasının adil yargılanma hakkı ile %60’ından fazlasının ise makul sürede yargılanma hakkı ile ilgili olduğunu kaydederek şu değerlendirmede bulundu:

“2021 yılı Adalet İstatistiklerine göre Anayasa Mahkemesi, toplam 66 bin 121 bireysel başvurunun 32 bin 826’sını kabul edilemezlik, 404’ünü idari ret kararı vererek elemiş. Esastan incelediği başvuruların ise 11 bin 830 adedinde en az bir hakkın ihlal edildiğine, 11 bin 45’inde ise adil yargılanma hakkının ihlal edildiğine karar vermiş. Anayasa Mahkemesi içtihadına göre makul yargılama süresi dört yıl. Bu süreyi aşan her dava, makul sürede yargılanma hakkını ihlal ediyor. Aynı içtihada göre neredeyse her davada makul süre aşıyor. Çünkü her davada ilk derece, istinaf ve temyiz aşamaları rahatlıkla dört yılı buluyor, ticari davalar ve ağır ceza davaları ilk derecede ortalama dört yıl civarında sürüyor, temyizden geçerek kesinleşmesi ise 10 seneye varıyor. Bozma kararı verilen durumlarda bu süreler kolaylıkla ikiye katlanıyor. Veriler gösteriyor ki mahkemelerimiz ne adil yargılayabiliyor ne de makul sürede yargılayabiliyor!”

Makul sürede yargılayamama gerçeğinin Türkiye’nin sistematik bir yargı sorunu olduğunu belirten Daha İyi Yargı Derneği Başkanı Av. Mehmet Gün, değerlendirmesini şöyle sürdürdü:

“Adalet Bakanlığı istatistiklerine göre, mahkemelerin ellerindeki işlerin yaklaşık %35’ini sonraki yıllara devretmesinden, ortalama bir davanın beş ila dokuz yıl civarında süreceği kestirilebilir. Nitekim 2021 yılındaki 11 milyon 651 bin dosyanın 3 milyon 299 bini, 2022’ye devretti. Yargılamaların makul sürede bitirilmemesi, yargıda geniş bir yelpazeye yayılan yapısal sorunların ortaya çıkardığı bir sonuç. Bunlar ana hatları ile meslek mensuplarının keyfiliği, hesap vermezliği ve itibar edilmezliği, mahkemelere yapılan açıklamalara güven duyulmaması,

delillerin kalitesiz ve yetersiz, toplanmasının yavaş ve gecikmeli, nihayetinde yeterince tartışılmıyor olması, yargılama süreçlerinin ve alışkanlıklarının hantallığı, uygulayıcıları kısıtlar ve keyfiliğe zorlar nitelikte olması, sistemin 'tek celse' ilkesini gerçekleştirmekte yetersiz kalması ile arkaik ve yozlaşmış yargılama usulü kuralları, kemikleşmiş alışkanlıklar ile yargı sisteminin kötü ve keyfi idaresinin yargı sistemini felç etmesi olarak özetlenebilir.”

Çözümün yargıda reformdan geçtiğini savunan Av. Mehmet Gün, Daha İyi Yargı Derneği'nin bu amaçla geliştirdiği önerileri “A'dan Z'ye Türk Yargı Reformu” adı ile başta siyasi partiler olmak üzere kamuoyunun dikkatine ve tartışmasına sunduklarını bildirdi.